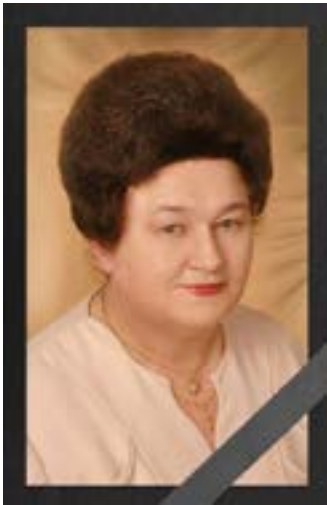

Світлій пам'яті Євгенії Хомівни Заремби

(20.03.1935–07.09.2021)

20 березня 2021 року виповнилося 86 років з дня народження і 62 роки лікарської, науково-педагогічної та громадської діяльності Євгенії Хомівни Заремби – академіка НАНВО України, доктора медичних наук, заслуженого професора Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Заремба Євгенія Хомівна народилася 20 березня 1935 року в селі Ржищів Берестечківського (нині Горохівського) району Волинської області. У 1959 році закінчила з відзнакою лікувальний факультет Львівського державного медичного інституту. З 1959 по 1970 рік працювала лікарем-терапевтом Вузлової лікарні станції Львів. З 1962 по 1964 рік навчалася в клінічній ординатурі на кафедрі факультетської терапії ЛДМІ. У 1968 році захистила кандидатську дисертацію на тему: «Кортикостероїдна терапія з допомогою методу перемінного «гормонального вакууму». З вересня 1970 по липень 1976 року – асистент кафедри факультетської терапії, а з липня 1976 по січень 1984 року – доцент кафедри шпитальної терапії Львівського державного медичного інституту.

У жовтні 1983 року її призначено завідувачем кафедри терапії № 2 факультету вдосконалення лікарів і провізорів ЛДМІ, а в січні 1984 року обрано за конкурсом на цю посаду. Завідувала кафедрою сімейної медицини з 1983 по 2005 рік.

У 1988 році Є. Х. Заремба захистила докторську дисертацію на тему: «Застосування переривчастого курсу лікування глюкокортикоїдами та інсуліном у терапевтичних хворих». У 1989 році їй присвоєно звання професора. З 1993 по 1996 рік була деканом факультету вдосконалення лікарів і провізорів. З 2001 по 2005 рік – член Експертної комісії ВАК України за спеціальністю «Внутрішні хвороби». У грудні 2004 року її обрано академіком Академії наук вищої освіти України. З 2005 року – професор кафедри сімейної медицини факультету післядипломної освіти.

У листопаді 1995 року кафедру терапії № 2 реорганізовано в кафедру сімейної медицини, яка стала першим навчально-методичним центром із організації та впровадження сімейної медицини в Україні. Кафедра започаткувала розвиток сімейної медицини в Україні та організувала першу Асоціацію сімейних лікарів Львівщини, взяла активну участь в організації Асоціації сімейних лікарів України та її вступі до Всесвітньої (WONCA) і Європейської організації.

З метою започаткування в Україні сімейної медицини Є. Х. Заремба вивчала досвід багатьох країн світу: США, Великої Британії, Франції, Австрії, Польщі, Чехії, Угорщини, Фінляндії та ін.

Академік Є. Х. Заремба – засновниця першої кафедри сімейної медицини в Україні та Асоціації сімейних лікарів Львівщини. Під її керівництвом опрацьовано концепцію організації сімейної медицини, розроблено навчальні плани, програми та методичні рекомендації щодо проведення практичних і семінарських занять для слухачів циклів спеціалізації, переатестації, тематичного вдосконалення та інтернів зі спеціальностей: загальна практика – сімейна медицина, терапія, кардіологія, невідкладна кардіологія, ревматологія, медицина на невідкладних станів. За її участю та редакцією видано низку навчальних посібників: «Биосфера, питание, здоровье» (1982), «Азбука харчування. Лікувальне харчування» (1991), «Вибрані питання кардіології для сімейних лікарів» (2004, 2007), «Нетрадиційні методи лікування в практиці сімейного лікаря» (2010), «Кардіологія для сімейних лікарів» (2012), «Менопауза: міждисциплінарні аспекти» (2012), «Шкірні ознаки внутрішніх та інфекційних хвороб в практиці сімейного лікаря» (2014), енциклопедія «Сімейна медицина» в п'яти томах (2009) та ін.

Основні напрями наукових досліджень: діагностика та лікування ішемічної хвороби серця, гіпертонічної хвороби, ревматизму; вивчення дисплазії сполучної тканини, системних аутоімунних хвороб, хвороб органів дихання, ендокринної патології, системи зсідання крові, варіабельності серцевого ритму, імунної реактивності та функції кори надниркових залоз; застосування магнітотерапії, озонотерапії, ендогенного дихання, олії амаранту в медицині. Розроблено новий метод лікування глюкокортикоїдами та інсуліном хворих із системними хворобами сполучної тканини.

Є. Х. Заремба – Почесний президент Асоціації сімейних лікарів України та Львівщини, член світових, європейських і вітчизняних організацій – Європейської та Світової організацій сімейної медицини і загальної практики, Європейського товариства кардіологів, Асоціації превентивної та антиейджинг медицини, Наукового товариства імені Т. Шевченка.

Упродовж багатьох років Є. Х. Заремба була членом правління терапевтичного товариства України, головою Львівського обласного товариства кардіологів (з 1985), а також головним редактором журналу «Практична медицина» (1996–2000), членом редколегії низки фахових журналів («Український кардіологічний

журнал», «Український ревматологічний журнал», «Сімейна медицина», «Сімейна медицина і сімейна медсестра», «Практикуючий лікар», «Львівський клінічний вісник») і редакційної ради спеціалізованого журналу для лікарів-інтерністів «Лечебное дело» (Мінськ, Білорусь).

Тривалий час Є. Х. Заремба очолювала Львівське регіональне відділення Академії наук вищої освіти України, а також була членом координаційної ради МОЗ України зі сімейної медицини, експертної комісії Управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації, атестаційної комісії Управління охорони здоров'я Львівської області; брала активну участь у роботі спеціалізованих вчених рад – у Національному університеті охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (спеціальність «Внутрішні хвороби»), Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького (спеціальності «Внутрішні хвороби» та «Кардіологія»).

Нагороджена грамотами МОЗ України (2007, 2010), «За багаторічну сумлінну працю, значний особистий внесок у розвиток охорони здоров'я, високий професіоналізм, відданість справі, активну громадянську позицію та з нагоди 25-річчя запровадження сімейної медицини в Україні» (2013); почесною відзнакою «Великого Князя Володимира» (2007); нагородою Ярослава Мудрого (2007); подяками комітету з питань народної і нетрадиційної медицини МОЗ України за участь у науково-практичній конференції «Здоров'я та довголіття» (2007, 2008), за організацію та проведення конференції в межах міжнародної виставки «Галмед: Здоров'я та довголіття» (2008, 2009, 2010, 2011, 2014), Національного медичного університету імені Данила Галицького (2009); дипломами за працю «Сімейна медицина» (2008), за загальну редакцію праці «Вибрані питання кардіології для сімейних лікарів» (2009), президії АН ВО України за працю «Сімейна медицина». Т. 3. (2012); медалями академіка М. Д. Стражеска (2009), «За успіхи в науково-педагогічній діяльності» (2012), «20 років АН ВО України» (2012), «За заслуги» (2013), «Медаллю Івана Пулюя» (2013); подякою від міської адміністрації (2015), грамотою ректорату (2015), почесною грамотою Департаменту охорони здоров'я Львівської обласної державної адміністрації (2015), грамотою Ужгородського національного університету та Асоціації сімейних лікарів Закарпатської області (2015), подякою президента Української асоціації сімейної медицини (2015).

Є. Х. Заремба – автор 1067 друкованих праць, більша частина яких присвячена питанням кардіології, ревматології та ендокринології. Серед них монографії, наукові посібники та словники – 51, 28 методичних рекомендацій, 19 патентів, 3 посвідчення про державну реєстрацію прав автора на твір, 2 авторські посвідчення, 23 інформаційні листи, 15 рацпропозицій. Під її керівництвом захищено 4 докторські та 25 кандидатських дисертацій.

Академік Є. Х. Заремба була відома як прекрасний організатор, клініцист, учений, досвідчений педагог, лікар вищої кваліфікаційної категорії зі спеціальностей «Кардіологія», «Терапія», «Загальна практика – сімейна медицина». Їй були притаманні любов до праці та знань, нестримний творчий пошук, людяність, чуйність, скромність. Завдяки коректності, витриманості, доброзичливості, вимогливості до себе та співпрацівників, високій професійній майстерності, організаторським здібностям користувалася заслуженим авторитетом у колег.

In Bright Memory of Eugenia Khomivna Zaremba (20.03.1935–07.09.2021)

On March 20, 2021 the 86th birth anniversary and 62 years of medical, scientific, pedagogical, and social activities of Eugenia Khomivna Zaremba - Academician of the National Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine, Doctor of Medicine, Honored Professor of Danylo Halytsky Lviv National Medical University were marked.

Yevheniya Khomivna Zaremba was born on March 20, 1935, in the Rzhyshchiv village, Berestechko (now Gorokhiv) district, Volyn region. In 1959 she graduated with honors from the Medical Faculty of Lviv State Medical Institute (LSMI). From 1959 to 1970 she worked as a physician at Lviv Hospital Nodal Hospital. From 1962 till 1964 she studied in the clinical residency at the Faculty Therapy Department at LSMI. In 1968 she defended her dissertation on the topic: "Corticosteroid therapy using the method of variable 'hormonal vacuum'". From September 1970 till July 1976 - Assistant Professor of Faculty Therapy Department, and from July 1976 to January 1984 - Associate Professor of Hospital Therapy Department at LSMI.

In October 1983, she was appointed as Head of the Department of Therapy N 2 of Physicians and Pharmacists Advanced Training Faculty of LSMI, and in January 1984 was elected by competition for this position. Head of the Department of Family Medicine from 1983 to 2005.

In 1988, E. H. Zaremba defended her doctoral dissertation on the topic: "The use of intermittent treatment with glucocorticoids and insulin in therapeutic patients". In 1989 she was awarded the title of professor. From 1993 to 1996 she was the dean of the Physicians and Pharmacists Advanced Training Faculty. From 2001 to 2005 he was a member of the expert commission of the Higher Attestation Commission of Ukraine on the specialty 'Internal Medicine'. In December 2004, she was elected an Academician of the Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine. Since 2005 - Professor of Family Medicine Department at Faculty of Postgraduate Education.

In November 1995, the Department of Therapy N 2 was reorganized into the Department of Family Medicine, which became the first educational and methodological center for the organization and implementation of family medicine in Ukraine. The department initiated the development of family medicine in Ukraine and organized the first Association of Family Physicians of the Lviv region, took an active part in the organization of the Association of Family Practitioners of Ukraine and its accession to the World (WONCA) and the European Organization.

To start the family medicine in Ukraine, E. H. Zaremba studied the experience of many countries around the world: the United States of America, Great Britain, France, Austria, Poland, the Czech Republic, Hungary, Finland, and others.

Academician E. H. Zaremba is the founder of the first Department of Family Medicine in Ukraine and the Association of Family Practitioners of Lviv region. Under her leadership, the concept of family medicine, curricula, programs, and guidelines for practical and seminar classes of specialization for students, re-certification, thematic improvement, and interns studies in specialties: general practice - family medicine, therapy, cardiology, emergency cardiology, rheumatology, emergency medicine were developed. With her participation and editing, several textbooks were published: "Biosphere, nutrition, health" (1982), "Alphabet of nutrition. Therapeutic Nutrition" (1991), "Selected Issues of Cardiology for Family Practitioners" (2004, 2007), "Non-Traditional Therapies in the Practice of Family Practitioners" (2010), "Cardiology for Family Practitioners" (2012), "Menopause: Interdisciplinary Aspects" (2012), "Skin Signs of Internal and Infectious Diseases in the Practice of Family Medicine" (2014), encyclopedia "Family Medicine" in five volumes (2009) and others.

Main areas of research: diagnosis and treatment of coronary heart disease, hypertension, rheumatism; study of connective tissue dysplasia, systemic autoimmune diseases, respiratory diseases, endocrine pathology, blood clotting system, heart rate variability, immune reactivity, and adrenal cortex function; application of magnetic therapy, ozone therapy, endogenous respiration, amaranth oil in medicine. A new method of treatment with glucocorticoids and insulin in patients with systemic connective tissue diseases has been also developed.

E. H. Zaremba was the Honorary President of the Association of Family Practitioners of Ukraine and Lviv region, member of the world, European and domestic organizations - European and World Organizations of Family Medicine and General Practice, European Society of Cardiology, Association of Preventive and Anti-Aging Medicine, Taras Shevchenko Scientific Society.

For many years E. H. Zaremba was a board member of the Therapeutic Society of Ukraine, chairman of the Lviv Regional Society of Cardiology (since 1985), and editor-in-chief of the journal "Practical Medicine" (1996-2000), editorial board member of several professional journals "Ukrainian Journal of Cardiology", "Ukrainian Rheumatological Journal", "Family Medicine", "Family Medicine and Family Nurse", "The Practitioner", "Lviv Clinical Bulletin") and specialized journal for internists "Medical Affairs" (Minsk, Belarus).

For a long time, E. H. Zaremba headed the Lviv regional branch of the Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine, and was also a member of the coordinating council of the Ministry of Health of Ukraine on family medicine, an expert commission of the Health Department of the regional state administration; took an active part in the work of specialized scientific councils - at the P. L. Shupyk National University of Health of Ukraine (specialty "Internal Medicine"), Danylo Halytsky Lviv National Medical University (specialty "Internal Medicine" and "Cardiology").

She was awarded diplomas of the Ministry of Health of Ukraine (2007, 2010), "For many years of hard work, significant personal contribution to health development, high professionalism, dedication, active citizenship and on the occasion of the 25th anniversary of family medicine in Ukraine" (2013); honorary award of "Duke Volodymyr the Great" (2007); "Order of Prince Yaroslav the Wise" (2007); thanks of the Committee on Folk and Alternative Medicine of the Ministry of Health of Ukraine for participation in the scientific-practical conference "Health and Longevity" (2007, 2008), for organizing and conducting the conference within the international exhibition "Galmed: Health and Longevity" (2008, 2009, 2010, 2011, 2014), Danylo Halytsky Lviv National Medical University (2009); diplomas for the work "Family Medicine" (2008), for the general edition of the work "Selected Issues of Cardiology for Family Doctors" (2009), the presidium of the Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine for the work "Family Medicine". V. 3. (2012); medals of Academician M. D. Strazhesko (2009), "For Successes in Scientific and Pedagogical Activities" (2012), "20 years of the Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine" (2012), "For merits" (2013), "Medal of Ivan Pulyuy" (2013); thanks from the city administration (2015), diploma from the Rector's Office (2015), diploma of the Department of Health of the Lviv Regional State Administration (2015), diploma of Uzhhorod National University and the Association of Family Practitioners of Zakarpattia region (2015), thanks from the President of the Ukrainian Family Medicine Association (2015).

E. H. Zaremba is the author of 1,067 publications, most of which are devoted to cardiology, rheumatology, and endocrinology. Among them are the monographs, scientific manuals, and dictionaries - 51, 28 methodical recommendations, 19 patents, 3 certificates of state registration of copyright to a work, 2 copyright certificates, 23 information letters, 15 proposals. Under her supervision 4 doctoral and 25 PhD dissertations were defended.

Academician E. H. Zaremba was known as an excellent organizer, clinician, scientist, experienced teacher, doctor of the highest qualification category in the specialties "cardiology", "therapy", "general practice - family medicine". She was characterized by a love to work and knowledge, unbridled creative search, humanity, sensitivity, modesty. Due to the correctness, endurance, friendliness, demanding of themselves and employees, high professionalism, organizational skills, she enjoyed a well-deserved authority among colleagues.